

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของครอบครัวที่เสี่ยงต่อโรคหลอดเลือดสมอง
CORRELATES OF HEALTH PROMOTING BEHAVIORS IN FAMILY - AT - RISK FOR STROKE

ชลิดา โสภิตกักคิพงษ์ 4836037 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ปัญญรัตน์ ลาภวงศ์วัฒนา, Ph.D., สุนิย์ ละคำปัน, กศ.ด.

บทคัดย่อ

การวิจัยพรรณนาเชิงวิเคราะห์นี้ เพื่อทดสอบหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของครอบครัวที่เสี่ยงต่อโรคหลอดเลือดสมอง ในเขตอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างเป็นครอบครัวที่มีสมาชิกเสี่ยงต่อโรคหลอดเลือดสมอง จำนวน 130 ครอบครัว จากจำนวนครอบครัวที่เสี่ยงประมาณ 1,162 ครอบครัว การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ตัวแทนของครอบครัว และใช้เครื่องมือการวิจัยแบบมีโครงสร้าง 5 ส่วน: 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล 2) ข้อมูลทั่วไปของครอบครัว 3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลเฉพาะต่อพฤติกรรม ได้แก่ การรับรู้อุปสรรค การรับรู้ประโยชน์ สถานการณ์ที่มีอิทธิพล พฤติกรรมสุขภาพในอดีต และค่านิยมทางสุขภาพ 4) การสนับสนุนทางสังคม และ 5) พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของครอบครัว วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันและการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ

ผลการวิจัยพบว่า ครอบครัวที่เสี่ยงต่อโรคหลอดเลือดสมองมีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 63.45$, S.D. = 5.00) ครอบครัวมีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพ ด้านโภชนาการ และด้านการจัดการความเครียดอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 15.10$, 19.82, และ 16.59 ตามลำดับ) ส่วนด้านกิจกรรมทางกายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 12.00$) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของครอบครัวมากที่สุดคือค่านิยมทางสุขภาพ ($\beta = 0.344$, $p < .001$) โดยอธิบายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพได้ร้อยละ 21.6 รองมาคือการรับรู้อุปสรรค ($\beta = -0.212$, $p < .023$) อธิบายพฤติกรรมได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.4 และการสนับสนุนทางสังคมจากบุคลากรสาธารณสุข ($\beta = 0.172$, $p < .027$) อธิบายพฤติกรรมได้เพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 2.9 ปัจจัยทั้งสามสามารถร่วมกันอธิบายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของครอบครัวที่เสี่ยงต่อโรคหลอดเลือดสมองได้ร้อยละ 26.8 ($R^2 = 0.268$, $F = 5.009$, $p < .001$)

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การส่งเสริมค่านิยมทางสุขภาพของครอบครัวที่ถูกต้อง และลดอุปสรรคในการที่จะพยายามหลีกเลี่ยงอาหารที่มีไขมันสูง รวมถึงการงดสูบบุหรี่และดื่มสุราของสมาชิกในครอบครัว และให้บุคลากรสาธารณสุขสนับสนุนการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ / ครอบครัวเสี่ยง / โรคหลอดเลือดสมอง

CORRELATES OF HEALTH PROMOTING BEHAVIORS IN FAMILY - AT - RISK FOR STROKE

CHALIDA SOPITPAKDEEPONG 4836037 PHPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN PUBLIC HEALTH NURSING

THESIS ADVISORY COMMITTEE: PUNYARAT LAPVONGWATANA, Ph.D. (Nursing), SUNEE LAGAMPAN, Ed.D. (Curr. Res. & Dev)

ABSTRACT

This descriptive analytic research examined correlates of health promoting behaviors in families at risk for stroke, in Phuttamonthon district, Nakhon Pathom Province, Thailand. The samples were family members at risk for stroke in 130 families, selected from a possible 1,162 families. The sample was selected by purposive sampling, and data was collected by interviewing family informants. The research instrument was a structured questionnaire consisting of 5 parts: 1) The characteristics of the family informant; 2) The characteristics of the family; 3) Behavioral-specific influences such as perceived barriers to health promotion, perceived benefits of health promotion, situational influence on behavior, prior related behavior, and family health values; 4) Social support; and 5) Family health promoting behaviors. The statistical analyses used were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation and multiple regressions.

The results showed that the family health promoting behaviors were quite good ($\bar{x} = 63.45$, S.D. = 5.00). Considering each dimension of family health promoting behaviors, health responsibility, nutrition lifestyle and management lifestyle of the families were at a good level ($\bar{x} = 15.10, 19.82$, and 16.59), while physical activity lifestyle of the families was at a moderate level ($\bar{x} = 12.00$). Family health value ($\beta = 0.344$, $p < .001$) was the best factor to influence family health promoting behaviors of those at risk for stroke, and accounted for 21.6% of variance in family health promoting behaviors. Followed by perceived barriers to health promotion ($\beta = -0.212$, $p < .023$), which accounted for up to 2.4% and social support from health professionals ($\beta = 0.172$, $p < .027$), which accounted for up to 2.9%. Family health promoting behaviors were accounted for by three variables at a variance of 26.8% ($R^2 = 0.268$, $F = 5.009$, $p < .001$).

This study illustrated that improved family health value, reduced barriers to avoiding consumption of meaty foods with high cholesterol, and cessation of smoking and drinking are important. Health professionals should promote consistent exercise in order to support permanent health promoting behaviors.

KEY WORDS: HEALTH PROMOTING BEHAVIORS / FAMILY AT-RISK / STROKE